

Klasztor Sióstr Dominikanek w Przemyślu 1595-1782. Pierwsza na terenie Archidiecezji Przemyskiej Żeńska Wspólnota Zakonna.

Mniszki Zakonu Kaznodziejskiego zostały założone w 1206 roku przez św. Dominika de Guzman na terenie południowej Francji w Pronilhe koło Carcassonne. Ich rozwój ściśle był związany z działalnością i ekspansją dominikanów, którzy obejmowali je jurysdykcją. Klasztory żeńskie powstawały w pobliżu męskich. Tak było zarówno na zachodzie Europy jak i u nas. Tę prawidłowość obserwujemy także i w Przemyślu, gdzie już u schyłku średniowiecza mieszkali dominikanie.

Pierwszym żeńskim klasztorem na terenie diecezji przemyskiej był konwent dominikanek, który ulokował się w samym Przemyślu przy ulicy Grodzkiej, powyżej zabudowań pamiętających jeszcze wieki średnie a należących do dominikanów oraz opodal murów miejskich. Od kiedy siostry św. Dominika są w Przemyślu tego nie wiemy, ale już w 1591 roku Król Zygmunt III Waza pozwolił dominikankom nabyć folwark¹. Jednak poza tym faktem nic o zakonnicach nie wiadomo. Zapewne były one tercjarkami, którymi opiekowali się przemyscy dominikanie.

W Archiwum Archidiecezji Przemyskiej obrządku łacińskiego w Przemyślu jest dziewiętnastowieczny odpis starszych dokumentów², który daje pewien obraz początków fundacji. I tak pod rokiem 1595 zapisano, że panna Agnieszka, w zakonie siostra Magdalena Dobrostańska, urodzona w województwie ruskim i powiecie przemyskim oraz

---

¹ S. J. Barącz, Archiwum WW. OO. Dominikanów w Jarosławiu, Kraków 1887, s. 84

² Archiwum Archidiecezji Przemyskiej (AAP) obrz. łac., sygn. 2010

siostra Jadwiga Tarłówna, które uprzednio były dominikańskimi tercjarkami, żyjącymi w jednym z dwóch klasztorów położonych naprzeciw kościoła i klasztoru dominikanów w Krakowie przy ul. Stolarskiej, przybyły do Przemyśla. Ósmego maja tegoż roku, za zgodą prowincjała zakonu dominikańskiego - ojca Feliksa, na ręce przeora klasztoru przemyskiego Ojca Wiktoryna złożyła siostra Magdalena śluby wieczyste. Ta profesja odbyła się z wielką pompą w dominikańskim kościele Zwiastowanie Najświętszej Marii Panny, wspaniała zaś uczta z wielką rzeszą zgromadzonej szlachty miała miejsce w refektarzu klasztornym. Dokument³ podaje, że potem „Przez trzy dni zupełnie najmniejszego pieniądza na strawę klasztorną nie wydano”, czyli, że z resztek pozostałych po uczcie można się było przez czas pewien wyżywić. Warto tu dodać, że siostra Magdalena miała jakoby przywieźć ze sobą z Krakowa figurę Matki Boskiej Jackowej⁴, która obecnie odbiera cześć w archikatedrze przemyskiej

Siostry, nim sobie wybudowały klasztor, mieszkały w należącej do dominikanów kamienicy, zwanej mniszką⁵. Stamtąd też chodziły na nabożeństwa do kościoła braci. Z czasem wspólnota sióstr weszła w posiadanie sześciu działek miejskich, tzw. „gruntów”. Grunt foltynowski, na którym powstał klasztor, znajdował się naprzeciw Bramy Grodzkiej i rozciągał w stronę rynku aż do terenu należącego do dominikanów. Walenty Foltyn wystawił kilka niewielkich budynków; to w jednym z nich umieszczono kuchnię klasztorną. Poniżej, ku Sanowi, znajdował się dom Paweł zwan chromym, gdzie zakonnice „prywatne odprawiały wczasy”⁶. Na tyłach zaś gruntu foltynowskiego był dom „dziedziczny mniszki Katarzyny Saporowskiej” fundatorki benedyktynek lwowskich obrządku łacińskiego, która nim została mniszką św. Benedykta, próbowała wstąpić do przemyskich dominikanek. Następny był grunt „ordynczowski”, подарowany przez Andrzeja Łaczyńskiego w 1606 roku „nazajutrz po św. Macieju”, tj. 25 lutego, położony tam, gdzie potem stała stara kaplica (nim mniszki wybudowały kościół) oraz część budynku klasztornego mieszczącego furkę. Dalej był grunt

---

³ ibidem

⁴ K. Kaniewski, Kościoły starego Przemyśla, Przemyśl 1987, s. 56

⁵ AAP rps 2010 Przemyśl IV

⁶ ibidem

„polaczkowski”, na którym wzniesiono refektarz, spiżarnię i „sklepy” czyli sklepione sale klasztorne; oraz grunt „baliński”, którego zabudowa ulega spaleni i gdzie później stanęła brama wjazdowa na zewnętrzny podwórzec klasztoru. W skład „kawińskiego” gruntu, nabytego przez mniszki, wchodziła kamienica przy ulicy Grodzkiej i oficyny przy klasztorze i cmentarzu dominikanów. Kamienica frontowa była murowana, oficyny zaś drewniane. Ten grunt za dwa tysiące złotych polskich do których dołączono przy spisaniu umowy 1 270 złotych polskich zakupił od Zofii i Pawła Kawków Andrzej Suski, który nabytki nakazał zapisać Katarzynie Janowskiej przeoryszy i mniszce Magdalenie Dobrostańskiej. Sprawę sfinalizowano 16.X. 1611 r. Dar ten uczyniono, aby mógł zostać wybudowany klasztor z kościołem. Ostatni grunt, będący wcześniej własnością cechu szewskiego, składał się z kamienicy, która po śmierci marszałka wielkiego koronnego Mikołaja Wolskiego została podzielona na dwie części; z czasem weszły one w posiadanie zakonnic. Sumy ulokowane na kamienicy miały być przeznaczone na budowę kościoła.

W 1608 roku na kapitule dominikanów była mowa o przemyskich dominikankach, mających status tercjarek regularnych; ówczesna przełożona sprzeciwiła się wprowadzeniu ścisłej klauzury. Dowiadujemy się też, że w klasztorze przebywają nowicjuszkki, które zbyt długo przetrzymywane są bez profesji⁷.

W latach 1618 - 1619 przeprowadzona została reforma dominikanów. Ta odnowa również objęła klasztor żeński. Dominikanom nakazano w sposób stanowczy przyjąć sposób zgodny z wymogami potrydenckimi.

W 1620 roku została zamknięta klauzura papieska. Dlatego też w klasztorze do czasu wybudowania kościoła urządzono wewnętrzną kaplicę, gdyż do tej pory zakonnice odprawiały pacierze w kościele dominikanów, a ich konwerski w kruchcie tejże świątyni prosiły o wsparcie dla mniszek, co zostało potem „dla słusznej przyczyny” zabronione. Wszystkie zaś sprawy klasztorne załatwiać odtąd miał przeor przemyskich dominikanów. Reforma ta doprowadziła do nadania temu konwentowi stanu prawnego II zakonu dominikańskiego

---

⁷ E. Janicka-Olczkowa, Żeński ruch dominikański w Polsce w XVII-XX wieku, w: Studia nad historią dominikanów w Polsce, t. 1, Lublin 1980, s.165

i choć napotymano na duży opór ze strony sióstr i ich rodzin, została ona przeprowadzone do końca⁸ i zaowocowała ścisłą obserwacją oraz dała impuls do wybudowania własnego kościoła sióstr. Stan personalny klasztoru nie gwarantował całkowitego powodzenia reformy, dla jej wsparcia w 1627 roku z klasztoru sochaczewskiego przysłana została s. Febronia Chmielowska. Tegoż roku wyjechała jako socjuszka Marianna Łasowska wraz z Elżbietą Siemianowską do klasztoru dominikanek w Sochaczewie, natomiast s. Elżbiecie Siemianowską do klasztoru dominikanek w Sochaczewie natomiast s. Elżbiecie umożliwiono powrót do Przemyśla, gdyby w Sochaczewie zostać nie chciała. Koszty powrotu zakonnicy miał pokryć ze swych zasobów klasztor sochaczewski⁹. W tym okresie przyjazdów i wyjazdów klasztorem rządziła przeorysza Zuzanna Wyszomierska.

W czasie przeoratu Ludgardy Suskiej wydarzył się sensacyjny wypadek, opisany przez Władysława Łozińskiego¹⁰. W roku 1634 chorążanka wyszogrodzka Eleonora Szczawińska od trzech lat przebywająca w klasztorze jako nowicjuszka s. Franciszka, została za swym zezwoleniem porwana nocą 12 listopada przez Samuela Kurdwanowskiego. Nowicjuszka jeszcze tej nocy w „ochędóstwie światowym” wyszła za mąż, następnie odesłana została do klasztoru. Cały ten incydent pozostał tajemnicą, aż do 1635, gdy został przez Kurdwanowskiego rozgłoszony, czym zakłócił profesję s. Franciszki Szczawińskiej. Nie koniec na tym. 1 sierpnia w nocy ponownie porwał zakonnice. Sprawa była naonczas bardzo głośna, choć nie pociągała żadnych poważniejszych skutków prawnych, gdyż biskup Andrzej Szoldrski zaniechał wszelkiej inkwizycji.

---

⁸ E. Janicka-Olczkowa, *Żeński ruch dominikański* s.165

⁹ Biblioteka Narodowa im. Ossolińskich we Wrocławiu, *Liber consiliorum albo Xięga Rady pospolitego dobra i porządku klasztornego* (z lat 1631-1744) rkp.

¹⁰ W. Łoziński, *Prawem i lewem. Obyczje na Czerwonej Rusi w pierwszej połowie XVII w.*, t. 1, *Czasy i ludzie*, Lwów 1904, s.275

Z 1637 roku pochodzi wzmianka, że zakonnice posiadały za zamkiem przemyskim folwark¹¹, na którym opierał się byt materialny wspólnoty.

Okolo 1650 roku zbudowano wschodnie skrzydło, rozebrano stare zachodnie¹². Ponadto 1 kwietnia 1664 roku wmurowano kamień węgielny pod budowę kościoła. Generałem zakonu był wtedy Jan Chrzyciel de Marinis, prowincjałem Alon Uwdowski, a przeoryszą Katarzyna Starzechowska¹³. Kamień wmurował ksiądz Stanisław Stramszewic, oficjał generalny przemyski. Wyznaczono także przyszłej świątyni wezwanie Św. Katarzyny Sieneńskiej, najbardziej czczonej pośród świętych dominikanek.

Budowa kościoła kosztowała 6900 złotych. Jałmużnę dawali na to okoliczni magnaci, jak Mikołaj Wolski czy Maksymilian Fredro; poza tym zakonnice przeznaczyły swoje posagi na budowę. Prace przy wznoszeniu świątyni rozpoczęła przeorysza Katarzyna Starzechowska. W 1666 roku za przeoratu Teresy Glinczanki, 26 czerwca ukończono kościół oraz kryptę grzebalną.

23 marca 1669 roku biskup sufragan przemyski, ksiądz Ludwik Bartłomiej Załuski, konsekrował kościół nadając mu wezwanie św. Katarzyny ze Sieny. Wyświęcił też trzy ołtarze: ołtarz główny, ołtarz Najświętszej Maryi Panny znajdujący się po stronie kapitułarza oraz ołtarz Imienia Jezus usytuowany po stronie ambony¹⁴. Nowa świątynia zbudowana została na podobieństwo kościoła św. Wiktoryna męczennika w Rzymie. Aktu konsekracji dokonano za rządów przeoryszy Katarzyny Ustrzyckiej, córki kasztelana sanockiego. Święto poświęcenia kościoła przypadać miało w pierwszą niedzielę po Wielkanocy¹⁵. Kościół umożli-

---

¹¹ Biblioteka Narodowa im. Ossolińskich we Wrocławiu, Liber consiliorum

¹² M. Gosztyła, M. Proksa, Zamki, pałace i klasztory województwa przemyskiego, Przemyśl 1995, s.87

¹³ AAP., rkp. 2010 Przemyśl IV

¹⁴ ibidem

¹⁵ ibidem

wił siostronom nareszcie życie zgodne z potrydenckim prawem klauzury i wypełnienie w jego ramach normalnych modlitewnych obowiązków¹⁶.

Kim były przemyskie mniszki ? Przede wszystkim były to córki zamożnej szlachty, a nawet magnatki; znajdowały się też jednak wśród nich mieszczańki. Większość szła zapewne do klasztoru z powołania, gdyż przepisy potrydenckie normujące zasady rekrutacji do zakonów bardzo skrupulatnie nakazywały badanie, czy kandydatka przyszła z dobrej woli, czy też pod wpływem presji lub innych okoliczności, które krępowały wolność wyboru. Rada klasztoru szczegółowo przepytowała aspirantki co do motywacji wstąpienia.

Dominikanki należały do zakonu mendykanckiego, niemniej ubóstwo zakonne, polegające na wspólnocie dóbr, nie było ściśle zachowywane; akta poświadczają istnienie prywatnych drobnych sum do rozporządzania zakonnice. Jeśli któraś z mniszek umiała z takich ułatwień zrezygnować, zapisywano jako jej pochwałę, że „miłowała popolitość zakonną”¹⁷ jak to miało miejsce z Katarzyną Starzechowską.

W 1676 roku w konwencie przemyskim przebywała z racji niepokojów tatarskich mniszka z lwowskiego klasztoru św. Katarzyny siostra Wiktorja Zaleską¹⁸

W 1679 odbyła się pierwsza odnotowana w zachowanych aktach elekcja przeoryszy, którą została Salomea Rozwadowska¹⁹.

W 1689 roku na oprawę mszału, zakupionego przez zmarłą matkę Teresę Glinczankę, złożyły się zakonnice²⁰ wraz ze swą przeoryszą Zosią Chylińską. Były też inne sprawy związane z pieniędzmi, choćby i ta: 1700 roku zaistniał problem posagu siostry Ludwiki Sili-chrej, który nie wpłynął do klasztoru oraz w 1702 roku s. Hiacynta Bie-

---

¹⁶ cel i sposób życia dominikanek, vide: Konstytucje mniszek wtórnego zakonu św. Dominika, egzemplarz drukowany dla klasztoru „Na Gródku” w Krakowie, Kraków 1864

¹⁷ AAP., rkp. 2010 Przemyśl IV

¹⁸ ibidem

¹⁹ ibidem

²⁰ na oprawę mszału złożyły się: s. Cecylia Brzezińska, s. Róża Fredrówna, m. Katarzyna Ustrzycka, s. Anna Gułaska, s. Barbara Giergontówna (Gierzgutówna?) s. Joanna (N), ... Brzezińska, m. Salomea Rozwadowska, s. Justyna Morska, s. Konsturcja Morska, s. Róża Fredrówna, vide: Liber consiliorum

lawska dostaje zapis po kuzynie. Także tegoż roku cześnikowa błońska darowała siostron dworek.

Pod koniec XVII wieku w przemyskim zrobiło się ciasno, siostry mieszkały po dwie, a nawet i po kilka w celach²¹. Dlatego też przeorysza Apolinara Brześciańska poprosiła prowincjała na podniesienie kapitałów, gdyż kapituła domowa²² zdecydowała się na rozbudowę klasztoru. We wrześniu 1705 roku dokupiono plac i rozpoczęto budowę.

W 1710 przeorysza Apolinara Brześciańska, która rządziła przez 5 kadencji, ale z racji wojny budowy nie skończyła²³. Tego roku nastąpiła zmiana na urzędzie przełożenijskim. Nową przełożoną została Agnieszka Morska. Rok później jako przeorysza zjawia się już Hiacynta Biglowska. Pewnie to ona ukończyła budowę kościoła i mogła zająć się drugą sprawą przeróbki monstracji, która wymagała decyzji kapituły²⁴

Mniszki wstępujące do klasztoru wносиły posagi, które były lokowane na różnych dobrach. Czasem lokata była przez rodzinę uznana za niekorzystną; przykładowo w 1717 roku Władysław Dzwonowski stolnik tembowlowski ojciec siostry Barbary, zażądał zmiany lokaty posagu. Rok później następuje lokata posagu Cnrubiny Katowskiej. W 1719 roku przeorysza Apolinara Brześciańska wyprocesowała od dłużnika folwark cieszanowski. Przez 23 lata należał do klasztoru.

---

²¹ AAP., Liber consiliorum

²² Uchwałę kapituły podpisały: przeorysza Apilinarą Brześciańska i mniszki: s. Barbara Giergontówna, Kolumba Gliniczanka, Magdalena Leszczyńska, Hiacynta Bielawska, Joanna Secygniowska, Agnieszka Morska, Anna Łysakowska, Ludwika Silicka, Cherubina Ratowska, Teresa Wojakowska, Katarzyna Strzechowska (II), Febronina Załuska, Aleksandra Brześciańska, Daniela Strzycka, Eufrazja Strzyska, Aniela Komierówna i Róża Siedliska, vide: Liber consiliorum

²³ AAP., Liber consiliorum

²⁴ Uchwałę kapituły podpisały: przeorysza Hiacynta Bielawska oraz siostry: Agnieszka Morska, Magdalena Leszczyńska, Joanna Decygniowska, Ludwika Silicka, Anna Łysakowska, Wiktoria Ossowska, Cherubina Rotowska, Teresa Wojakowska, Aleksandra Grześciańska, Eufrazja Skrzyska, Aniela Romerówna, Róża Siedliska, Benedykta Krasowska, vide: Liber consiliorum

W latach dwudziestych²⁵ siostry objęły opustoszałą kamienicę na której był ulokowany trzystu złotowy posag Joanny Secygniowskiej.

W Latach 1725-1729 trwał remont kościoła, odnowiono ołtarz św. Róży z Limy oraz założono dębową posadzkę. Rok 1727 również stoi pod znakiem spraw posagowych i tak zaistniał problem wiana Anny, Antoniny Rusztówny oraz ulokowano sumy wniesione przez Helenę Dubrawską. Tegoż roku chorąży dobrzyński Michał Morski wyraził zgodę, że na jego dobrach ulokowano posag Agnieszki Morskiej²⁶.

Konwent przyjmował niekiedy rezydentki. Jedna z nich zmarła w 1728 roku²⁷.

Niektóre zakonnice indywidualnie podejmowały się upiększenia klasztornej kościoła. Siostra Eufrazja Strzyska w 1729 sprawiła srebrną sukienkę na ołtarz Matki Bożej, koszty pokryła jej matka Eleonora²⁸. Nieco później przedsiębiorcza Anna Łysakowska za zgodą przełożonej Róży Siedliskiej przeprowadziła w klasztorze składkę na zakup bardzo ozdobnego pacyfikału czyli krzyża z podstawką używanego do przekazywania znaku pokoju poprzez ucałowanie pasyjki²⁹. Krucyfiks ten nabyto w 1736 roku.

Do zgromadzenia przyjmowano głównie zdrowe i silne dziewczęta, ale zdarzało się i inaczej. W 1729 niejaki pan Pietruski dał 300 zł „w kontentacji”, że córka - s. Anna jest niezdolna do cięższej pracy³⁰.

W następnym roku w kościele wyzłocono ołtarz św. Róży Limańskiej. 1734 był rokiem budowy. Wzniesiono dworek dla uczennic, który był drewniany z gankami i piecami. Koszt budowy wyniósł 108 zł. Ta informacja dowodzi istnienia szkoły klasztornej, o której działaniu jednak brak jakichkolwiek wzmianek. W 1742 roku wybrano przeoryszą Helenę Dubrawską, która oddała spadkobiercom folwark cieszanow-

---

²⁵ Biblioteka Narodowa im. Ossolińskich we Wrocławiu, Liber consiliorum podaje: 172 (?)

²⁶ ibidem

²⁷ ibidem

²⁸ ibidem; rozliczenie kosztów srebrnej sukienki, którą kupiła Eufrazja Strzyska podpisała przeorysza Anna Łysakowska oraz Cherubina Ratowska, Apolinarą Brześciańska, Agnieszka Morska, Ludwika Silicka i Teresa Wojakowska

²⁹ ibidem

³⁰ ibidem

ski po odzyskaniu równoważącego go kapitału. O tej przeoryszy w rok później w wydanej w Krakowie książce „Dni Roczne” wspomina Sieykowski. Częste i uroczyste nabożeństwa w kościele wymagały dużej ilości szat kościelnych, które dokupiono w 1752 roku. Nowe inwestycje w świątyni podjęto w 1754 roku, kiedy to siostry zakonne (w szczególności zaś s. Magdalena Fredrówna) oraz dobrodzieje złożyli się na ograny. Jednocześnie w chórze zakonnym wprowadzono kraty. W tym samym 1754 roku klasztor wyprocesował posag siostry Apolonii Rudnickiej od jej brata, Michała cześnika sochaczewskiego³¹.

Następne prace budowlane zaczęto krótko przed 1761 rokiem dzięki matce Bogumile Rosnowskiej, która przeprowadziła sklepienie refektarza, zbudowała nową furkę z kartą, nową kuchnię, oficyny, murowane schody, cały erach nowy i podwyższony. Na piętrze wzniosła korytarz sklepiony i murowane cele, których było dziewięć; trzy z alkierzami i pięć z kominkami. Wybudowała nowicjat murowany, na dole nową izbę dla uczennic i drugą dla służby z dwoma piecami piekarskimi³². Te rozliczne budowy fundowane były przez rezydentkę klasztoru Jadwigę Ankwiczową, kasztelanę zawichojską, która zmarła w 1766 roku, zobowiązując dominikanki, by co piątek miały u siebie za jej duszę Mszę Św., odprawianą na koszt konwentu. Ponadto miano co miesiąc w chórze śpiewać egzekwie oraz w każde święto odmawiać po południu różaniec³³.

Przed 1763 rokiem s. Hiacynta Fredrówna dała na zrobienie dalmatyk suknię swej zmarłej siostry, Anny Fredrów Wisłockiej. Także mniszka Małgorzata Marianna Sobolewska sprawiła dwa duże cynowe lichtarze. Kilka lat później w styczniu 1768 roku konwent miał zapewne kłopoty finansowe, skoro od Władysława Charczowskiego pożyczono 10 000 zł, wtedy to upłynęło też terminum przeorskie Helenie Dubrawskiej. Jej następczynią została Bogumiła Rosnowska. Rok 1770 zaznaczył się kolejnym upiększeniem kościoła. Stolnikowa (?) Teresa Starzyńska sprawiła srebra na ołtarz Pana Jezusa Ubiczowanego. Również w tym czasie przeniesiono statułę Matki Bożej na wielki ołtarz³⁴. W roku

---

³¹ ibidem

³² ibidem

³³ ibidem

³⁴ ibidem

1772, roku pierwszego rozbioru, na mocy którego Przemyśl wszedł w skład cesarstwa austriackiego, pokryto świątynię dominikanek nowym dachem. Prace podjęła przeorysza Kolumba Urbańska³⁵. Następnego 1773 roku wyreperowano studnię oraz przerobiono dworek po rezydentce na browarek. Ostatnią reustaurację kościoła klasztorny przeszedł w 1774 roku za przeorstwa Kolumby Urbańskiej. Dzięki niej wybielono kościół od wewnątrz i na zewnątrz, sprawiono konfesjonały, nową kratę komunijną i nowe szaty kościelne. Wówczas uzyskano też posag s. Agnieszki Czarnockiej³⁶.

30 czerwca 1781 roku przeoryszą została po kilkuletniej przerwie znów matka Bogumiła Rosnowska. Wtedy to dokonała się ostatnia w historii konwentu elekcja przeorska. Tego roku dominikanki przemyskie zmieniły prowincję, mianowicie z prowincji polskiej przeniesione zostały do ruskiej. Wkrótce jednak dekret kasacyjny Józefa II cesarza Austrii objął większość galicyjskich klasztorów żeńskich i na jego mocy 6 września 1782 roku, porozumieniu z administratorem diecezji przemyskiej biskupem Antonim Betańskim, został skasowany klasztor sióstr dominikanek zamieszkały przez 20 zakonnice³⁷.

Rząd carski niewiele zarobił na tej likwidacji, ponieważ klasztor miał długi w kwocie 746 florenów i 36 grajcarów. Jego majątek oszacowano (zapewne go zaniżając) do sumy 48 285 florenów³⁸.

Mniszki zmuszane do opuszczenia klasztoru i pośpiesznie rozjechały się w różne strony, dostając od rządu głodowe pensje. Hipotezę można poprzeć dokumentem³⁹ przechowywanym w archiwum metropolitalnym w Przemyślu, który wymienia w roku 1830 zakonnice przemyską Józefę Zachorowską przebywającą wówczas w Jaworowie, miejscowości położonej między Przemyślem a Lwowem. Była to już pewnie ostatnia dominikanka przemyskiego klasztoru św. Katarzyny, skoro od sekularyzacji upłynęło aż 48 lat. Niebawem też rozebrano kościół św. Katarzyny Sieneńskiej. Budynki klasztorne po przebudowie

---

³⁵ ibidem

³⁶ ibidem

³⁷ S. Chotkowski, Historia polityczna dawnych klasztorów panieńskich w Galicji 1773-1848, Kraków 1905, s.511

³⁸ ibidem, s.511

³⁹ AAP., rkp. 2010 Przemyśl IV

obrócono na szpital wojskowy. Wówczas to dobudowano drugie piętro i dokonano wiele innych przeróbek tak, że do dziś ocalała tylko jedna sala i korytarz na parterze oraz dwa pomieszczenia piwniczne, które pamiętają czasy mniszek św. Dominika. W końcu XIX wieku szpital się wyprowadził, a obiekt poklasztorny przejęło kasyno wojskowe. Bywali w nim cesarze austriaccy oraz car Mikołaj II, który odwiedził swych żołnierzy, gdy ci zdobyli twierdzę przemyską w czasie I wojny światowej. W dniach 13 i 14 września 1939 roku tu miała swój sztab grupa operacyjna „Południe” Wojska Polskiego. Budynki w czasie wojny zostały poważnie uszkodzone, po 1945 roku odbudowane i uznane za za-
bytek III grupy mieszczą Garnizonowy Klub Oficerski.

Przechodnie, idący obecnie ulicą Grodzką w Przemyśle, zapewne nie przypuszczają, że tu właśnie istniał kiedyś najstarszy w tym mieście klasztor żeński.

Przeorysze:

Magdalena Dobrostańska	1595
Katarzyna Janowska	1611
Magdalena Łosowska	1622
Zuzanna Wyszomierska	1627-1633
Ludgarda Suska	1633-1635
Urszula Bukowska	1635-1637
Febronia Chmielowska	1637-1641
Urszula Bukowska	1641 -1644
Katarzyna Starzechowska	1645-1647
Barbara Humnicka	1647
Joanna Ossekowska	1654
Katarzyna Starzechowska	1663-1666
Teresa Glinczanka	1666-1669
Katarzyna Ustrzycka	1669-1676
Teresa Glinczanka	1677-1679
Salomea Rozwadowska	1679-1682
Zofia Chylińska	1683-1689
Katarzyna Ustrzycka	1689-1695
Apolinara Brześciańska	1695-1710
Agnieszka Morska	1710-1711
Hiacynta Bielawska	1711-1715

Agnieszka Morska	1716-1718
Teresa Wojakowska	1719-1721
Apolinara Brzeźciańska	1721 -1725
Anna Łysakowska	1726-1729
Cherubina Katowska	1729-1734
Eufazja Strzyska	1734-1736
Róża Siedliska	1736-1742
Helena Dubrawska	1742-1746
Barbara Dzwonowska	1747-1750
Helena Dubrawska	1751-1754
Bogumiła Rosnowska	1754-1757
Helena Dubrawska	1757-1758
Bogumiła Rosnowska	1758-1763
Helena Dubrawska	1763-1768
Bogumiła Rosnowska	1769-1772
Kolumba Urbańska	1772-1781
Bogumiła Rosnowska	1781-1782

* Lista przeorysz ustalona głównie na podstawie dwóch rękopisów z wrocławskiego Ossolineum:

- Consig(natio) conventus Premisliensis abolit(arum) monialium dominicanorum
- Liber consiliorum albo Xięga Rady pospolitego dobra i porządku klasztornego